

Til § 194

Bestemmelsen indeholder en særlig regel om partsmyndighed ved nødvendigt procesfællesskab (dvs. sager, hvor kravet kun kan gøres gældende af eller imod flere personer i fællesskab), som ikke hidtil har været omtalt i retsplejeloven. En tilsvarende regel fremgår af den danske retsplejelovs § 256.

Til § 195

Bestemmelsen pålægger retten af egen drift at afvise den, der viser sig ikke at have myndighed til at optræde som part under sagen. Der har ikke hidtil været en sådan bestemmelse i retsplejeloven, men en tilsvarende forpligtelse fremgår af den danske retsplejelovs § 258. Medmindre omstændighederne giver anledning hertil, forudsættes retten ikke at skulle foretage en egentlig undersøgelse af, om en part har myndighed til at optræde under sagen.

*Partsafhøring**Til § 196*

Bestemmelsen indeholder reglerne om partsafhøring og er en udbygning af de gældende regler, jf. herved retsplejelovens kapitel 3, §§ 9 og 14, stk. 3. Indholdet af bestemmelsen svarer også til, hvad der gælder i Danmark, jf. herved retsplejelovens §§ 302-305.

Af *stk. 1* fremgår det, at en part ikke har pligt, men ret til at afgive forklaring for retten.

At falsk forklaring kan medføre foranstaltninger efter kriminalloven fremgår udtrykkeligt af *stk. 2*, ligesom det foreskrives, at parten skal gøres bekendt med dette ansvar, forinden der afgives forklaring. Formaning af parten forudsættes at skulle ske, umiddelbart inden forklaringen afgives, ligesom parten i forbindelse hermed bør anmodes om at indtage den plads i retslokalet, hvorfra også vidner afgiver forklaring. Dette vil bidrage til at markere sondringer mellem partens processuelle bemærkninger og den egentlige partsforklaring, hvilket ellers kan være vanskeligt at opnå, når parterne er selvmødere.

Selv om en part ikke har pligt til afgive forklaring, kan retten, jf. *stk. 3*, efter anmodning fra modparten indkalde parten med henblik på at afgive forklaring. Undlader parten at give møde, kan det medføre udeblivelsesvirkning, hvorimod det for en part, som giver møde personligt eller ved rettergangsfuldmægtig, men som ikke ønsker at afgive forklaring, alene kan medføre processuel skadevirkning efter § 176.

En part, som på egen foranledning afgiver forklaring, har efter *stk. 4* pligt til at besvare de yderligere

spørgsmål, som retten eller modparten måtte stille. Heller ikke i disse tilfælde kan undladelse heraf dog medføre anden virkning, end hvad måtte følge af § 176.

I øvrigt finder ved partsafhøring reglen om vidner i §§ 152, 153, 155-159 og 161-163 anvendelse, hvilket fremgår af *stk. 5*.

Kapitel 16

Rettergangsfuldmægtige*Til § 197*

Bestemmelsen indeholder reglerne for, hvem der kan optræde som rettergangsfuldmægtig.

Retten hertil tilkommer efter *stk. 1* enhver uberygtet og myndig person over 18 år. Dette svarer til den gældende ordning, jf. retsplejelovens kapitel 3, § 7. Advokater og andre jurister er omfattet af kriteriet og har således fortsat ret til at møde som rettergangsfuldmægtig – også for kredsretterne, selv om disse er lægmandsdomstole. Nogen eneret for advokater til at møde og føre retssager for andre gælder derimod ikke.

Af *stk. 2* fremgår det, at en person, som ikke er advokat, skal kunne være i stand til at føre bevis for rettergangsfuldmagten. Hvis rettergangsfuldmægtigen møder med parten, kan fuldmagten i reglen anses som bevist herved. Retsformanden bør dog ved spørgsmål til parten sikre sig, at personen skal anses for rettergangsfuldmægtig i retsplejelovens forstand. Oplysningen om, at parten lader sig repræsentere ved rettergangsfuldmægtig, skal noteres i retsbogen. En rettergangsfuldmægtig, der møder alene, skal medbringe en skriftlig fuldmagt fra parten, som kan fremlægges. Den, som ikke medbringer en skriftlig fuldmagt, bør dog ikke straks afvises, medmindre der er grund til at tro, at vedkommende ikke repræsenterer parten. Retsformanden bør således i reglen medvirke til, at fuldmagtsforholdene bringes på det rene, jf. herved § 177 om vejledningsforpligtelsen over for parterne.

Advokater afkræves, jf. *stk. 3*, ikke i almindelighed bevis for fuldmagten og kan forlange udsættelse til at fremskaffe den. Dokumentation for fuldmagten bør kun kræves, hvis modparten bestrider fuldmagtsforholdet, eller der på anden måde er særlig anledning til at kræve dokumentation.

Retten skal efter *stk. 4* af egen drift afvise personer, der ikke er berettiget til – dvs. ikke opfylder kravene i *stk. 1* – eller ikke har fuldmagt til at møde som rettergangsfuldmægtig. Det samme gælder for processkrifter, som er underskrevet af sådanne personer.